

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет **економіки та менеджменту**

Кафедра **економіки та підприємництва імені професора І.М.
Брюховецького**

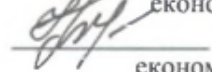
Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Сучасні економічні концепції
(вибірковий)

Реалізується:

в межах освітньої програми **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність** за спеціальністю **076 «Підприємництво та торгівля»**

та в межах освітньої програми **Економіка** за спеціальністю **Економіка на 1 (бакалаврському) рівні вищої освіти**

Розробники:

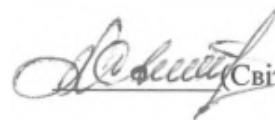

В'ячеслав ПИЛИПЕНКО професор, к.е.н., професор
економіки та підприємництва імені професора І.М. Брюховецького
Надія ПИЛИПЕНКО доцент, к.е.н., доцент кафедри
економіки та підприємництва імені професора І.М. Брюховецького

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва	протокол №19 від 10 червня 2025 року	
	Завідувач кафедри	 Олександр КОВБАСА

Погоджено:

Декан факультету Економіки і менеджменту

(Світлана ЛУКАШ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(Світлана КОШЧИНСКА)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 20.08. 2025 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Сучасні економічні концепції			
2.	Факультет/кафедра	Економіки та менеджменту/економіки та підприємництва			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність, складовою яких є ОК	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / 076 «Підприємництво та торгівля»; Економіка / 051 Економіка			
5.	Рівень НРК	6			
6.	Семестр та тривалість вивчення	3 курс			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) заочна			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	90
		30	30	—	
9.	Мова навчання	українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Пилипенко Вячеслав Валентинович, професор кафедри економіки та підприємництва (ауд.№403а корпус економфака)			
10.1	Контактна інформація	050-595-37-62, slavapilip@gmail.com			
11.	Загальний опис освітнього компонента	Курс «Сучасні економічні концепції» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти уявлення про концептуальні основи провідних напрямів і шкіл сучасної економічної теорії; навиків аналізу причинно-наслідкових зв'язків у сучасній економічній системі та визначення ключових тенденцій соціально-економічного розвитку; здатності проводити об'єктивну оцінку стану національної економіки й ухвалювати ефективні управлінські рішення щодо перспектив її розвитку на макро-, мезо- та мікрорівнях з урахуванням концептуальних основ провідних напрямів сучасної економічної науки. Завершення вивчення навчальної дисципліни «Сучасні економічні концепції» супроводжується підсумковим контролем у формі іспиту. Це забезпечує перевірку здобутих знань і навичок, що є критично важливим для успішної кар'єри у сфері економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.			
12.	Мета освітнього компонента	Мета освітнього компонента полягає у формуванні системи знань про теоретичні основи провідних напрямів і шкіл сучасної економічної теорії, гуманістичні принципи її сучасної парадигми та розумінні ключових напрямів сучасних економічних концепцій, їхніх теоретичних витоків і методологічних особливостей. Цей курс передбачає також встановлення взаємозв'язку між економічними теоріями та господарською практикою.			
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП				

14.	Політика академічної доброчесності	Здобувачі ВО мають дотримуватися «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ» https://bit.ly/3HwIhig
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4299
16.	Ключові слова	економічна теорія, кейнсіанство, неокласична економіка, монетаризм, інституціоналізм, теорії міжнародної торгівлі, глобалізація, цифрова економіка, індустрія 4.0, поведінкова економіка

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення дисципліни студент очікувано буде здатен...	Як оцінюється ДРН
ДРН1: розуміти сутність основних економічних концепцій сучасності	Тести множинного вибору, опитування, виконання есе
ДРН2: визначати ключові тренди соціально-економічного розвитку	Тести множинного вибору, опитування, виконання есе
ДРН3: аналізувати причинно-наслідкові зв'язки у сучасній економічній системі	Тести множинного вибору, опитування, виконання есе
ДРН4: здійснювати оцінку раціональності поведінки економічних суб'єктів та впливу поведінкових чинників на діяльність економічних суб'єктів	Тести множинного вибору, опитування, виконання есе
ДРН5: аналізувати причини та оцінювати наслідки державного регулювання ринкової економіки в сучасних умовах	Тести множинного вибору, опитування, виконання есе

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу, заочна		Рекомендована література О – основна, Д - додаткова	
	Аудиторна робота			Самостійна робота
	Лк	П.з		
1. Предмет і завдання курсу «Сучасні економічні концепції» 2. Етапи розвитку економічної думки: від класики до постнеокласичних шкіл 3. Роль економічної теорії в обґрунтуванні політики: ідеологія, практичність, критика	2	2	6	О (1-3)
Тема 2. Розвиток кейнсіанства наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. Посткейнсіанство та нове кейнсіанство 1. Загальні положення кейнсіанської теорії 2. Некейнсіанство як неокласично-кейнсіанський синтез 3. Посткейнсіанська економіка 4. Нова кейнсіанська економіка 5. Некейнсіанство, посткейнсіанство та нове кейнсіанство: спільні погляди та відмінності	2	2	6	О (1-3) Д (5)
Тема 3. Розвиток сучасних неоконсервативних економічних теорій. Сучасна неокласика 1. Теоретичні засади сучасної неокласики 2. Теорія економіки пропозиції 3. Теорія раціональних очікувань (нова класична макроекономіка)	2	2	6	О (1-3) Д (6)
Тема 4. Монетаризм та його особливості у ХХІ столітті 1. Теоретичні засади монетаризму 2. Монетаристський варіант кількісної теорії грошей 3. Монетаристська теорія економічного циклу та інфляції 4. Природний рівень безробіття, адаптивні очікування і крива Філіпса	2	2	6	О (1-3) Д (7-8)
Тема 5. Розвиток інституціональних економічних теорій. Теорія неінституціоналізму 1. Виникнення неінституціоналізму як реакція на обмеження неокласичної економіки 2. Інститути як “правила гри” в суспільстві, що знижують невизначеність 3. Значення інституцій для економічного розвитку та ефективності ринку	2	2	6	О (1-3) Д (9)
Тема 6. Сучасні теорії економічного зростання 1. Некейнсіанські теорії економічного зростання 2. Неокласичні концепції оптимального	2	2	6	О (1-3) Д (10)

зростання 3. Новітні напрямки: сталий розвиток, цифрова економіка і «зелене» зростання»				
Тема 7. Сучасні теорії міжнародної торгівлі 1. Теорія факторних пропозицій (теорія Хекшера-Оліна) 2. Парадокс Леонтьєва В. та його пояснення 3. Теорія конкурентних переваг (теорія М. Портера) 4. Теорія міжнародної торгівлі Столпера-Семюелсона 5. Теорема Рибчинського та «голландська хвороба»	2	2	6	О (1-2) Д (11-12)
Тема 8. Теорії глобалізації та сучасної трансформації економіки та суспільства 1. Теоретичні концепції глобалізації 2. Економічні виміри глобалізації 3. Соціальні трансформації у глобальному суспільстві	2	2	6	О (1-2) Д (13)
Тема 9. Сучасні теорії економічних криз та концепції антикризового регулювання економіки 1. Екстернальні теорії економічних криз 2. Інтернальні теорії економічних криз 3. Концепції антикризового регулювання економіки: кейнсіанський та монетаристський підходи	2	2	6	О (1-2) Д (14)
Тема 10. Теоретичні основи економіки знань та цифрових трансформацій 1. Еволюція наукових уявлень про економіку знань 2. Цифрова економка – економіка майбутнього 3. Держава в смартфоні і економіка України: перспективи і виклики	2	2	6	Д (15)
Тема 11. Промислова революція 4.0 та штучний інтелект (ШІ) 1. Етапи промислової революції. 2. Промислова революція 4.0: особливості та проблеми 3. Штучний інтелект: вигоди та застереження	2	2	6	Д (16)
Тема 12. «Третя хвиля» Е.Тоффлера 1. «Хвильова» концепція розвитку Е. Тоффлера 2. Особливості другої хвилі розвитку цивілізації 3. Третя хвиля – економіка самообслуговування. Штучний інтелект – «двигун» третьої хвилі	2	2	6	Д (17)
Тема 13. Теорії визначення і вибору економічної політики 1. Бюджетно-податкова політика	2	2	6	О (1) Д (18)

(кейнсіанська концепція) 2. Грошово-кредитна політика (монетаристська концепція) 3. Теорія раціональних очікувань Р. Лукаса 4. Теорія суспільного вибору Д. Бьюкенена				
Тема 14. Поведінкова економіка як альтернатива класичній економічній теорії 1. Сутність та історія розвитку поведінкової економіки 2. Економічна психологія vs психологічна економіка? 3. Експериментальна економіка – «рідна сестра» поведінкової економіки	2	2	6	Д (19-20)
Тема 15. Економічні концепції післявоєнної відбудови України 1. Історичні прецеденти післявоєнної відбудови (план Маршалла, Балкани, Японія) 2. Кейнсіанські та некейнсіанські підходи до відновлення економіки 3. Інституціональна модернізація в контексті постконфліктної економіки 4. Поведінкова економіка у відновленні довіри та активності економічних агентів 5. Сталий розвиток, цифрова трансформація та «зелена» економіка в повоєнній Україні	2	2	6	Д (21-22)
ВСЬОГО	30	30	90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН1: розуміти сутність основних економічних концепцій сучасності	Лекція, семінарське заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН2: визначати ключові тренди соціально-економічного розвитку	Лекція, семінарське заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН3: аналізувати причинно-наслідкові зв'язки у сучасній економічній системі	Лекція, семінарське заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН4: здійснювати оцінку раціональності поведінки економічних суб'єктів та впливу поведінкових чинників на діяльність економічних суб'єктів	Лекція, семінарське заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН5: аналізувати причини та оцінювати наслідки державного регулювання ринкової економіки в сучасних умовах	Лекція, семінарське заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе

5. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Есе	30/30%	Протягом семестру
2.	Опитування	30/30%	Протягом семестру
3.	Тестування	40/40%	Протягом семестру

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

5. 2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot / Quizizz / Moodle)	По закінченню кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий або усний зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання

5.3. Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74		
60-68	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники/посібники

1. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика: пер.з англ. Львів: Просвіта, 1997. Ч. 1: Макроекономіка. 671 с.
2. Фещенко, В. М. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2012. 474с.
3. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с

6.1.2. Методичне забезпечення

4. Е-курс «Сучасні економічні концепції» URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6028>

6.2. Додаткові джерела

5. Кейнс Дж. М. Трактат про грошову реформу. Загальна теорія зайнятості, процента та грошей: реферат- дайджест / референт- уклад. В. М. Фещенко; Асоціація українських банків. К.: 1999. 189с.

6. Видобора, В. В. Економічне зростання в неокласичному напрямі економічної теорії. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», 2021. №2-2 (104), <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2021-2-2-1>

7. Лук'яненко І. Г., Гречаний П. О. Монетарна політика України під час війни. Наукові записки НаУКМА Економічні науки. 2024. №9(1) <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3982649d-ae88-406d-8b89-3d8e42c94221/content>

8. Лопух К В. Тенденції розвитку монетарного посткейнсіанства на початку ХХІ століття. Вісник соціально-економічних досліджень зб. наук. пр. ОНЕУ. 2015. Вип. 1. <https://ir.kneu.edu.ua/items/d01bfff63-2cb3-4fe8-995d-b5a37c356fef>

9. Радіонов Ю.Д. Інституціональна теорія в розвитку економічної науки. Економіка України. 2021. № 4. С. 30-50. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2021.04.030>

10. Пістунов І.М. Моделі економічного зростання: навч. наоч. посіб. Дніпро: НТУ «ДП», 2024. 44 с. <https://ir.nmu.org.ua/server/api/core/bitstreams/e89fcd42-4b1d-46f8-b2a9-21b8f18ffdcf/content>

11. Рут Ф.Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції. Наукова ред. А.Філіпенка, Д. Олесневича. К.: Основи, 1998. 743 с

12. Ярмач О.В., Черняєва А.О. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі та глобалізації. Інфраструктура ринку. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2020. Вип.43. http://market-infr.od.ua/journals/2020/43_2020_ukr/9.pdf

13. Войтович Р. В. Глобалізація як новий тип розвитку суспільства й управління в контексті формування нової геостратегічної реальності. «ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ» Науковий вісник. 2021. Вип. 2(28). <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jun/28202/dvstattyavoytovich.pdf>

14. Сидоренко К. В., Ващенко А. В. Сучасні антикризові стратегії розвинених країн світу. Економічний простір. 2020. №159. <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/download/610/596/>
15. Цифрова економіка : підручник / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватий, ААШ проф. О. М. Десятник, д.е.н., проф. О. В. Птащенко. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 520 с. <https://bit.ly/457tVOX>
16. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: моногр. / за наук. ред. д.е.н., проф. А.І. Крисоватого та д.е.н., проф. О.М. Сохацької. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. – 478 с. <https://bit.ly/3Fbc0fD>
17. Тоффлер, Елвін Третя Хвиля / 3 англ. пер. А. Євса. К.: Вид. дім «Всесвіт», 2000. 480 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Toffler_Alvin/Tretia_Khvylya_vyd_2000/
18. Васютинська Л.А. Кейнсіанська модель державного регулювання економіки: уроки для України. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво, 2020 р., № 3 (114) частина 1. http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/3_2020/3_1_2020/8.pdf
19. Талер Р. Нова поведінкова економіка. <https://booksonline.com.ua/view.php?book=180802&page=136>
20. Деніел Канеман. Мислення швидко й повільно. <https://nashformat.ua/products/ebook-myslennya-shvydke-j-povilne-620105>
21. Підоричева І. Післявоєнне відновлення Європи: досвід та уроки для України. Журнал європейської економіки. 2022. Том 21. № 2 (81). <http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/51083/1/%D0%9F%D0%86%D0%94%D0%9E%D0%A0%D0%98%D0%A7%D0%95%D0%92%D0%90.PDF>
22. Марченко О.Ю., Грабін О.Ю. Зелена та цифрова трансформації економіки України: пріоритети післявоєнного відновлення. Економіка та суспільство. 2024. Випуск # 59. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4429>

6.3. Програмне забезпечення

Стандартні пакети прикладних програм MS Office

6.4. Інформаційні ресурси:

1. Міністерство економіки України URL: <http://me.kmu.gov.ua/.231>
2. Міністерство праці та соціальної політики URL: <http://www.mlsp.gov.ua/control/uk/index>.
3. Міністерство фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.
4. Національна бібліотека України ім. Вернадського (Київ) URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.